

การรวบรวมและคัดเลือกสายต้น สมอไทย สมอพิเภก และมะขามป้อม

สุมาลี ศรีแก้ว¹ ศรีสุดา โท่ทอง² ชญานุช ตรีพันธ์¹ อรรถพล รุกขพันธ์¹
ศุภลักษณ์ อริยภูษัย¹ ศุภร์ เก็บไว้¹ ลัดดาวัลย์ อินท์สังข์²

บทคัดย่อ

การสำรวจและคัดเลือกสายต้นมะขามป้อม สมอไทย และสมอพิเภกที่ให้ผลผลิตแล้วและมีลักษณะเด่นจากแหล่งปลูกธรรมชาติและการค้า 10 จังหวัด ระหว่างปี 2559-2560 จำนวน 27 สายต้น และ 3 สายต้น ตามลำดับ นำมาขยายพันธุ์โดยวิธีเสียบยอด ปลูกแซมกลางระหว่างแถวต้นลองกองอายุ 20 ปี ณ ศูนย์วิจัยพืชสวนตรัง มีวัตถุประสงค์เพื่อคัดเลือกให้ได้พันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง ผลมีคุณภาพและปริมาณสารสำคัญตรงมาตรฐานวัตถุบิในผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมต่าง ๆ และเหมาะสมปลูกในภาคใต้ โดยมะขามป้อมรวบรวมจากสายต้นท้องถิ่น 26 สายต้น และพันธุ์การค้า 1 พันธุ์ (เป็นสยาม) เมื่ออายุต้น 3 ปี แบ่งเป็น 3 กลุ่มตามขนาดผล คือ กลุ่มผลขนาดใหญ่ (น้ำหนักผลสดมากกว่า 25 กรัม มี 10 สายต้น) ขนาดกลาง (น้ำหนักระหว่าง 11-24 กรัม มี 10 สายต้น) และกลุ่มผลขนาดเล็ก (น้ำหนักผลสดต่ำกว่า 10 กรัม มี 6 สายต้น) และประเมินคัดเลือกพันธุ์ตามเกณฑ์ ดังนี้ 1) การเจริญเติบโตทางลำต้นดีให้ผลผลิตเร็ว 2) ผลผลิตรวมที่อายุ 3 ปี มากกว่า 15 กิโลกรัมต่อต้น และ 3) มีปริมาณสาร phenolic, antioxidant และ vitamin C สูง ซึ่งกลุ่มผลใหญ่คัดเลือกได้ 2 สายต้นคือ KRI 55-02 และ KRI 59-05 กลุ่มผลขนาดกลางและผลเล็ก ได้สายต้น KRI 56-01 และ KRI 59-08 ตามลำดับ ส่วนสมอไทยและสมอพิเภก ที่อายุ 3 ปียังไม่ให้ผลผลิต ซึ่งในสมอไทย พบว่า สายต้น SKI 59-11 (สงขลา) มีการเจริญเติบโตมากที่สุด ส่วนสายต้น BKK 59-11 (กรุงเทพฯ) มีลักษณะต้นเตี้ย และสมอพิเภก พบว่า สายต้น SKI 59-21 (สงขลา) มีการเจริญเติบโตมากที่สุดและเริ่มออกดอก

คำสำคัญ : การคัดเลือกพันธุ์ สมอไทย สมอพิเภก มะขามป้อม

Key word : Selection, Thai anchor, Phiphek anchor, Makhampom

¹ศูนย์วิจัยพืชสวนตรัง

²สถาบันวิจัยพืชสวน